

HET LANGSTE JAAR

Dit korte hoofdartikel heeft betrekking op het langste jaar in de 20-jarige geschiedenis van het ADVN: het herdenkingsjaar 2004.

Dat herdenkingsjaar staat bol van evenementen: tentoonstellingen, colloquia, referaten, concerten, plechtige en feestelijke bijeenkomsten.

Eén ervan was de avond van 20 maart jl. in 't Elzenveld in Antwerpen.

Om u nog even in de sfeer van die avond te laten vertoeven, brengen wij in dit nummer de toespraken die die avond werden gehouden. ■ [RED.]

REFLECTIES BIJ EEN VERJAARDAG

Mijnheer de minister,
Mijnheer de minister van staat,
Geachte dames en heren mandatarissen,
Geachte sames en heren collega's,
Beste vrienden,

Het moge dan als een cliché klinken, maar ik heet u van harte welkom op deze feestelijke avond.

Het ADVN bestaat vandaag twintig jaar. Dag op dag twintig jaar. Ik mag dus rustig stellen dat het eigenlijk onvermijdelijk was dat wij vandaag een feestelijke avond zouden organiseren. Onvermijdelijk, omdat wij zo'n feestelijke avond misschien wel aan onszelf verplicht zijn. Maar vooral verplicht zijn aan u allen die hier aanwezig bent omdat u onze instelling een warm hart toedraagt.

Dat laatste is misschien óók wel een cliché. Maar dan neem ik er dat tweede cliché van de avond wel graag bij. In een wereld waarin wij plooiën onder zoveel universele kommer en kwel, mag een mens ook wel eens blij zijn. Blij, gelukkig en ingetogen trots.

Mijn uitstekende medewerkers-plannenmakers en scenaristen hebben een absoluut verbod uitgevaardigd om hier vanavond langer dan een kwartier aan het woord te blijven. Op dat vlak zijn zij heel streng tegenover mij. Ik zal mij daar dus moeten naar schikken en mijn uiteenzetting beperken tot enkele impressies, reflecties en beschouwingen.

Ik verwerkte wel een kleine foutenmarge in de berekening van mijn spreektijd.

• Mijn eerste beschouwing bestaat uit de vaststelling dat wij met onze twintig jaren nog geen *jubilarissen* zijn.

Jubilarissen en jubileums doen mij trouwens te veel denken aan jubelen, aan jubelliederen en jubelzangen en zelfs aan jubelkreten. En die klinken altijd een beetje vals. En dat zou in dit geval niet echt anders zijn. Want het leven van het ADVN is tenslotte verlopen zoals elk gemiddeld gelukkig leven verloopt. Namelijk in cyclussen van leuke en minder leuke dagen, in cyclussen van dieptepunten en hoogtepunten, in cyclussen van groot zelfvertrouwen en diepe twijfels.

Daarenboven bestaat er een zekere rangorde inzake het organiseren van jubileums. Vijfentwintig jaar is goed voor zilver, vijftig is goud en zestig is diamant. Enige navraag leert mij dat twintig jaar staat voor porselein, of "postelein" in het beste Nederlands. En toeval of niet, maar een méér symbolische betekenis is nauwelijks denkbaar voor het ADVN. Want het centrale studieveld van het ADVN, de *core business* zoals men dat vandaag noemt, is de Vlaamse beweging. En daar is het zeker niet altijd goud of zilver dat blinkt, maar eerder breekbaar porselein.

Ik durf hier zonder schroom zelfs spreken over de Vlaamse beweging als een porseleinen winkel. En ik doe dat zelfs met enige professionele fierheid. Want in zo'n porseleinen winkel mag je dus geen olifant zijn, maar een geoefend atleet. Ik had hier misschien ook kunnen spreken over het omzeilen van de zogenaamde 'gevaarlijke politieke klippen' van de Vlaamse beweging? Maar ik houd het dus bij porselein. Geen Japans porselein of porcelaine de Limoges, maar porcelaine de(s) Flandres...

• Mijn tweede beschouwing handelt over het nut en de noodzaak van het bestaan van het ADVN. Daarbij weze er vooraf nog even aan herinnerd dat het ADVN in 1984 is ontstaan als een specifiek centrum voor de geschiedenis van het Vlaams-nationalisme, maar dat die specificiteit anno 2004 heel erg is uitgebreid. Ik licht dat zo dadelijk toe.

Indien wij ons de geschiedschrijving even voorstellen als een soort publieke markt, dan kunnen wij zeggen dat het ADVN zich in 1984 in een niche van die markt bevond, maar dat het anno 2004 prominent aanwezig is op die markt, midden op die markt zelfs, als een middelgroot wetenschappelijk bedrijf.

Dat middelgroot bedrijf heeft zijn oorspronkelijke opdracht zeker niet verwaarloosd toen het zijn kleine niche verliet. Integendeel. Maar het werkveld werd steeds ruimer en ruimer. En vandaag kunnen wij stellen dat de ADVN-constructie niet op één maar op vier pijlers rust: nl. het Vlaams-nationalisme, de Vlaamse beweging, de nationale bewegingen in de wereld en tenslotte de Vlaamse emigratie tijdens de hedendaagse tijd.

Een verrassende – en dus interessante – vaststelling is dat het ADVN eigenlijk al belangrijk was vóór het bestond. Dat kan u zogenaamde Krentzische filosofie lijken, maar het is werkelijkheid. Toen in de loop van 1983 de plannen om het ADVN op te richten uitlekten, toen hebben twee bekende professoren van een nog bekender universiteit hun invloed aangewend om te verhinderen dat het toekomstige ADVN zich al te ver zou gaan vestigen van hún universiteitsstad en alleszins niet te ver verwijderd van het strikt wetenschappelijke veld. De redenering was eenvoudig en vanuit hun standpunt beschouwd zelfs realistisch en verantwoord. Want indien het toekomstige ADVN zich zou gaan vestigen ver weg van hun universiteit, dan zou dat zeer nadelig zijn voor hun studenten.

Geef toe dat dit verhaal doet denken aan het verhaal van een begeerde bruid. Een over bruiden en huwelijken gesproken, het huwelijk werd uiteindelijk afgesloten in de Stad Antwerpen, *der Dritte in der Klasse*. Dat alles gebeurde dankzij het inzicht, de diplomatie en het doorzettingsvermogen van professor Ludo Simons, toentertijd directeur en conservator van de Antwerpse Stadsbibliotheek en het AMVC. Beide genoemde instellingen waren stedelijke instellingen.

Uitgerekend op het vlak van accommodatie en behuizing zou de relatie tussen de Stad Antwerpen en het ADVN trouwens altijd heel hecht blijven, ook onder Ludo Simons' gewaardeerde opvolgers. Zonder die goede relatie hadden wij bijvoorbeeld nooit het riante gebouw aan de Lange Leemstraat kunnen betrekken. Het gebouw waarvan u de geschiedenis vindt in de brochure die u werd bezorgd.

Er is in 1984 dus een vrij gelukkig en alvast erg vruchtbaar huwelijk ontstaan. Niet alleen de stad, maar ook de nieuwe licenties geschiedenis van de gefuseerde Universiteit Antwerpen zullen daar vandaag ongetwijfeld hun voordeel mee doen... Tot die universiteit zeg ik vandaag overigens openlijk dat het ADVN graag haar

bevoorrechte partner wil zijn. Maar anderzijds zal eenieder wel willen begrijpen dat wij met onze duizenden archiefbestanden, onze vijftigduizend gespecialiseerde boekwerken en onze uitgebouwde accommodatie bijna veroordeeld zijn tot een openlijk concubinaat met àlle universiteiten in Vlaanderen.

• Mijn derde beschouwing handelt over de gewijzigde inhouden, de gewijzigde doelstellingen en de gewijzigde omstandigheden die tijdens de laatste jaren hebben plaatsgegrepen in wat ik, enigszins vereenvoudigd, zou willen omschrijven als de *archiefwereld*.

Het gaat daarbij om een opvallend veranderingsproces, dat chronologisch bijna volledig parallel is verlopen met de bestaans- en ontwikkelingsperiode van het ADVN. Ik mag eigenlijk niet zeggen dat het om een *parallele* ontwikkeling gaat. Ik moet eigenlijk zeggen dat het om een *congruente* ontwikkeling gaat. Want het ADVN heeft zich niet ontwikkeld in een soort gesloten vaas. Het ADVN heeft integendeel getracht zich als het ware te vereenzelvigen met de snelle technische en inhoudelijke ontwikkelingen op alle vlakken van het maatschappelijk leven, van het sociale aspect tot het puur methodisch-technische. En als ik die vaststelling hier uitspreek, dan is dit tegelijk een hommage aan de ruggengraat van mijn medewerkersbestand. Niet ikzelf, maar zij hebben het ADVN uitgebouwd tot een model-instelling die incontourable is binnen het archieflandschap. Ik mag dat hier dus zonder schroom stellen, omdat het niet mijn prestatie is.

Twintig jaar geleden was een initiatiefnemer van mijn soort een wat wereldvreemde stofjasdrager. Vandaag is hij bijna een Vlerick-boy geworden, u weet wel de vlotte jongens en meisjes van het moderne management... Twintig jaar geleden spraken wij onder collega's over de handigste formaten van steekkaarten, over classificatiesystemen en over zuurvrije archiefdozen. Dat was toen ons archivarissenlatijn, dat zelfs nog gemakkelijk te begrijpen viel ook. Vandaag spreken wij onder elkaar echter over elektronische dragers, over DVD's, over OPAC's en *interfaces*. En over vele andere begrippen die ikzelf niet altijd goed begrijp, tenzij na een lange periode van concentratie en een diepe zucht. Zeg maar de diepe zucht van een vijftenzestiger die om een beetje begrip vraagt bij de jeugd.

• Als vierde beschouwing zou ik in het kort willen uitweiden over de gewijzigde verwachtingen vanwege het publiek en de overheid tegenover de archiefsector.

Bekijken wij eerst de zijde van de overheid.

De overheid is verantwoordelijk voor de culturele *res publica*, waartoe de archiefcentra steeds meer gaan behoren, in tegenstelling tot vroegere tijden, toen het uitspreken van het woord archief niet meteen deed denken aan cultuur met een grote C. De samenhang tussen die cultuur en de archiefwereld werd gaandeweg een feit. Die samenhang is overigens best te verantwoorden. Maar er kunnen daar toch enkele kritische opmerkingen bij gemaakt worden.

Het is volkomen normaal dat de overheid niet alles kan betalen en organiseren wat nuttig is of zou kunnen zijn in de culturele sector. En ik spreek in heel oprechte termen als ik hier in aanwezigheid van de heer Minister vaststel dat de huidige Vlaamse overheid op dat vlak aanzienlijk méér heeft gepresteerd dan al haar voorgangers. Mijnheer de minister, wij zijn u daar echt dankbaar voor.

Het is bovendien logisch en normaal vast te stellen dat de overheid zich opstelt als een soort aandeelhoudersvergadering, die assertief is en boter bij de vis wil, zeg maar zichtbaar rendement wenst vanwege de bedrijvigheden waarin zij aanzienlijker dan ooit investeert. De overheid heeft daartoe haar parameters uitgewerkt. Volkomen terecht dus. Alleen moet de vraag gesteld worden of de parameters van het profit-management en die van het non-profitmanagement hierbij soms niet te dicht in elkaar geschoven worden, zeker als het om de beoordeling van de resultaten van de archiefsector gaat.

Ik denk daarbij in de eerste plaats aan de te bewijzen participatiegraad ten opzichte van het publiek, aan de publiekswerking, aan de sociologische en postmodernistische druk om laagdrempelig te zijn.

Het zal er in de eerste plaats op aankomen dat hier gezocht wordt naar een aanvaardbaar en vooral werkbaar evenwicht. Ik ben ervan overtuigd dat u, Mijnheer de minister, die zorg deelt en een geschikte oplossing zult vinden.

Vastgesteld moet ook worden dat de overheid op haar beurt voortgestuwd wordt door een uitdeinend cultureel publiek, dat niet langer tevreden is met een soort culturele buurtwinkel. Het publiek wil steeds intensiever shoppen. Het wil als het ware culturele Wijnegems en culturele Ikea's. Daarenboven is het ook in de culturele wereld steeds duidelijker dat de gebruiker zich meer en meer als een klant opstelt. En klanten, die moet je verdienen, dag aan dag, zoals een grootwarenhuisketen het ooit afficheerde.

Door die druk vervagen de grenzen. De grenzen tussen de traditionele, de eerder secce opdracht van het archiefwezen en haar toenemende culturele en publieksgerichte taak.

Daar is op zich natuurlijk niets mis mee. Integendeel zelfs. Hoe meer mensen kunnen deelnemen aan de archiefcultuur, hoe beter. Die vervaging kan echter leiden tot het banaliseren van de historische documentatie tot voorwerpen die vooral 'historische sensatie' oproepen. Dat banaliseren kan op zijn beurt leiden tot het 'verleuken', het perse leuker maken van de historische realiteit. En als dat gebeurt zijn wij veraf van de echte geschiedenis. En ik denk hier daarenboven aan de belangen van overdragers van historische belangrijke en tegelijk menselijk-delicate documenten. Zullen zij bijvoorbeeld niet vrezen dat de elementaire discretie en de comtemplatieve beschouwing moet plaats maken voor culturele nieuwsgierigheid zonder méér? Zullen zij niet vrezen dat zij daar in hun persoonlijk leven het slachtoffer zullen van worden?

Ik pleit er zeker niet voor dat historiografen, archivissen en directeurs van wetenschappelijke instellingen

zich gaan isoleren ten opzichte van de sociologische realiteit die hen omringt.

Neen, zeker niet.

Maar ik treed hier toch de Franse geleerde Pierre Bourdieu bij, die in zijn recente publicaties waarschuwt dat het academische, objectieve en universele zich niet mag laten uitleveren aan sociologische drukkingmiddelen (Pierre Boudrieu, *Homo Academicus*, Parijs 2002).

Maar ik wel zeker geen negativist zijn. Ik wil integendeel beseffen dat de gulden middenweg alweer de juiste zal blijken te zijn. Namelijk die waar men alles in het werk stelt om zoveel mogelijk mensen in te lichten over en te laten delen in de inhoudelijke rijkdom die in de meeste archiefinstellingen bewaard wordt. Op dat ogenblik vallen cultuur en wetenschap volkomen met elkaar te rijmen.

Als u het mij toestaat, wil ik tot slot nog graag een persoonlijke bedenking formuleren, die los staat van wat ik zojuist heb uiteengezet, maar wel 20 jaren engagement in het ADVN moet samenvatten.

Honderden raden van beheer, algemene vergaderingen, directievergaderingen, eindeloze vergaderingen soms, uitpuilende dossiers, lobbywerk en veel kopbrekens. Duizenden ontmoetingen en vele honderdduizenden kilometers autorijden langs Vlaamse en andere wegen. Soms leek het wel de rotsblok van Sisyphus te zijn. Maar geen nood. Als ik op dat alles even terugblik, dan stel ik vast dat het ADVN het allerbeste is geweest dat mij kon overkomen.

Ik heb dus redenen te over om vanavond een dankbaar mens te zijn. Straks zal ik die dankbaarheid in de stilte van mijzelf nog vaak herhalen.

Dank voor alles. En laten wij samen nog een aangename en kunstzinnige avond beleven.

FRANS-JOS VERDOODT

GELEERD OM OP EIGEN BENEN TE STAAN

Als ik over de geschiedenis van het ADVN moet spreken, heren ministers en dames en heren, kan ik niet anders dan zeer persoonlijk worden en de inleidende woorden van Jos Verdoodt hebben mij daar als het ware toe uitgedaagd.

Het ADVN is niet mijn kind. Ik heb het niet bedacht. Ik heb het niet verwekt. Maar ik heb wel mee aan de wieg van de boreling gestaan of liever ik heb mee voor die wieg helpen zorgen. Een soort 'peter' zeg maar. Of ik een peter van het juiste geloof was, één dus waar de canonisten en zelfs Rik Torfs niet over hoefden te bakkeleien, dat laat ik verder aan uw verbeelding over. Maar mijn vader heette wel Jozef Simons. Genoeg daarvan.

De geschiedenis van het ADVN begint voor mij verrassend genoeg met een telefoon van, ik neem aan één van die anonieme professoren waar Jos Verdoodt het over had, namelijk Lode Wils. Als ik mijn zakagenda van 1983 mag vertrouwen, zou dat wel eens op de tweede juni van dat jaar geweest kunnen zijn, een donderdag.

Wils deelde mij mee dat er naast het KADOC, het AMSAB en het Liberaal Archief een Vlaams-nationaal documentatiecentrum in de maak was. En hij sprak er zijn bezorgdheid over uit dat dit nieuwe instituut heel sterk bij de Volksunie zou kunnen aanleunen, allicht in Brussel zou worden gevestigd, het Barrikadenplein, en misschien minder gemakkelijk voor zijn Leuvense studenten of zelfs voor wetenschappelijk onderzoek in het algemeen, toegankelijk zou zijn.

Ik kon daar perfect inkomen. Maar wat me zo mogelijk nog meer bekommerde was het feit dat het Archief en Museum voor het Vlaamse Cultuurleven, waarvan ik conservator was, sinds jaren een schat aan materiaal over de Vlaamse beweging had verzameld, ook, en misschien allereerst, over de nationalistische component ervan, het archief van het Antwerpse Vlaams Front bijvoorbeeld, en dat er dus een heilloze versnippering dreigde. Voor mij stond het meteen vast dat het nieuwe archief slechts zinvol kon worden opgezet en gedijen als het zo dicht mogelijk bij het AMVC werd ingeplant en zijn werking zou ontplooiën in zo nauw mogelijk overleg met de bestaande instelling in Antwerpen. Ik trok dus naar het Barrikadenplein en deelde mijn bezorgdheid mee aan de VU-top met partijvoorzitter Vic Anciaux aan het hoofd.

Het onderhoud had plaats op 15 juni 1983, een woensdag. Details weet ik niet meer maar de uitslag van het gesprek was gunstig. Er werd gekozen voor Antwerpen.

En bovendien voor het huis naast het AMVC dat de stad Antwerpen kortelings had verworven en dat zij bereid was ter beschikking te stellen voor het nieuwe instituut.

Dat ging weliswaar allemaal niet zo snel als ik het hier vertel. Ik merk in mijn agenda dat ik in die maanden nogal intensief contact had met mijn schepen Julien Demeyer, die ik, zonder al te grote moeite, voor het toch tamelijk stoutmoedige plan kon winnen. Ik had er overigens on-

middellijk, mijn toenmalige adjunct en latere opvolger, Roger Rennenberg bij betrokken, hetgeen de SP-schepen de nodige garanties moest geven dat ik niet bezig was het Paard van Troye in het AMVC binnen te halen. Gelukkig was de schepen ook minder achterdochtig dan zijn voorganger. Die had mij eens in 1977, bij een officieel bezoek van de toenmalige Cultuurraad voor de Nederlandse cultuurgemeenschap in het AMVC "*Maurits*" horen zeggen tegen de voorzitter en sindsdien stond mijn bloedgroep voor hem vast.

Had hij de kans gehad mij Lode te horen zeggen tegen Hancké en Dries tegen Kinsbergen en Wivina tegen Wivina dus, dan zou hij overtuigd geweest zijn dat ik vier partijkaarten op zak had. In werkelijkheid had ik er niet één. Maar wat zo nodig nog erger was: ik was ook geen lid van een vakbond zodat ik op het 'Schoon Verdiep' en elders in het stadhuis helemaal als een suspect individu gold.

Door gebrek aan inside-informatie kon ik dan ook niet vermoeden hoe de coalitiepartner van de SP, de CVP dus, op het Volksunieplan zou reageren maar dat werd me spoedig duidelijk.

Op een mooie dag werd ik namelijk op het stadhuis ontboden bij de vriendelijke schepen die de financiën van de stad beheerde en tevens namens de CVP toezicht hield op het reilen en zeilen van de socialistische onderwijsschepen.

Zijn vraag was duidelijk: "*Moet de stad Antwerpen eigenlijk wel geld geven om een initiatief van de Volksunie te ondersteunen?*"

Gelukkig had ik die vraag verwacht.

Ik keek dus rond in het kabinet om te zien of alle deuren goed gesloten waren en zei op fluisterton: "*Etienne, het is eigenlijk precies omgekeerd: de Volksunie gaat geld geven om het de stad een beetje gemakkelijker te maken.*"

Daar keek hij van op, maar ik legde uit dat de stad Antwerpen al sinds 1933 gigantische inspanningen had gedaan om het AMVC voor heel Vlaanderen in stand te houden, uit alle provincies archiefmateriaal naar Antwerpen te halen zowel van literaire en artistieke individuen en verenigingen als van instellingen en personen uit de Vlaamse beweging en dat nu met de oprichting met een specifiek archief voor het Vlaams-nationalisme, de stad Antwerpen althans dat gedeelte van de archiefverwerving en -ontsluiting, aan derden kon overlaten, terwijl niettemin alle garanties zouden worden gegeven om het wetenschappelijke gebruik ervan op dezelfde wijze te organiseren als het AMVC dat al jaren deed.

De schepen was meteen overtuigd en de juridische dienst van de stad gaf, na enige vormwijzigingen, gunstig advies over de statuten van de nieuwe instelling die trouwens van meet af aan voorzagen in een vertegenwoordiging van stadswege in de Algemene Vergadering en in de Raad van Beheer.

In diezelfde voorbereidende maanden ook nam het toekomstige ADVN lijfelijk gestalte aan voor ons in de persoon van Jos Verdoodt die in afwachting van een eigen

behuizing de beschikking kreeg over een solide oude schoolkast met sleutel in het AMVC. Het was zijn wens, zo zei hij bescheiden, daar alvast wat logistiek materiaal in onder te brengen. Het gebruik dat hij van het meubel maakte, bezorgde ons een groot respect voor de nieuwe collega, die zich duidelijk organiseerde op een manier waarop zowel Rennenberg als ik een puntje konden zuigen. Hij vergat niets, liet niets aan het toeval over, hij wist telkens op de gepaste dag het gepaste document of het gepaste rapport te voorschijn te halen.

Op 21 maart 1984 waren alle hindernissen uit de weg geruimd en kon in de vergaderzaal van het AMVC tot de stichting van het ADVN worden overgegaan.

Het kleine mosterdsaadjie schoot snel en voorspoedig op. De nieuwe collega's werden eerst collegae proximi, letterlijk, ze zaten naast de deur, en vervolgens vrienden. Het ADVN werd een zusterinstituut van het AMVC met een eigen finaliteit en een eigen bedrijfscultuur en het ging zijn plaats innemen naast zijn partners van katholieke, socialistische en liberale origine, gewaardeerd om zijn wetenschappelijke onkreukbaarheid en gerespecteerd om zijn ideologische onpartijdigheid.

Vooraf dat laatste aspect verdient enige nadere beschouwingen.

Het Vlaams-nationalisme is zoals de wereld in het bekende gedicht van Richard Minne namelijk

*"... een fluit met zoveel duizend monden
en elkeen blaast zijn lied ..."*

– gaat de dichter voort en het vers gaat nog verder maar ik aarzel een beetje om het helemaal te citeren –

*"... en elkeen blaast zijn lied
en 't geeft een droef geluid ..."*

Ik ben zeker dat er momenten zijn waarop dat Jos Verdoodt het hele vers citeert wanneer er weer eens gekrakeel is in het Vlaams-nationale huishouden en hij daar als neutraal en toch geëngageerd waarnemer mee in de klappen van deelt.

Sinds de conceptie van het ADVN in de vroege jaren tachtig, is het georganiseerde Vlaams-nationalisme eerst gespleten en daarna versplinterd en wie tot taak heeft de opperste onpartijdigheid te betrachten in het verzamelen van de documentatie, die het latere generaties mogelijk zal maken precies ook deze ontwikkelingen te beschrijven, is waarachtig niet te benijden. Voor zover ik dat als relatieve buitenstaander kan beoordelen, slagen Jos Verdoodt en zijn medewerkers daar voortreffelijk in en ik denk dat hun, voor de voorbeeldige vervulling van de aartsmoeilijke taak, hier en nu door mij een eresaluut mag worden gebracht.

Met hetzelfde ethos wordt in de schoot van het ADVN een tijdschrift gemaakt dat mij na aan het hart ligt: *Wetenschappelijke tijdingen*.

Het werd in 1935 opgericht door Jef Goossenaerts om de ook al door Goossenaerts geïnspireerde Vlaamse Wetenschappelijke Congressen een orgaan te verstrekken

en om de vernederlandsing van het hoger onderwijs en de wetenschapsbeoefening in Vlaanderen te bevorderen.

In 1980 werkte ik samen met mijn vriend Gilbert De Smet die sinds 1968 de redactiesecretaris en duivel-doet-al van het tijdschrift was, de plannen uit om van het blad een tijdschrift te maken dat nog uitsluitend gewijd zou zijn aan de geschiedenis van de Vlaamse beweging.

Daar bestond kort na het verschijnen van de eerste *Encyclopedie van de Vlaamse Beweging* naar onze mening alle aanleiding toe. Samen met alle andere redactieleden van de encyclopedie, was ik er mij pijnlijk van bewust hoe zeer de – ik mag het misschien toch wel zeggen – pioniersarbeid die wij hadden verricht de onvolkomenheden vertoonden die in het tijds klimaat van toen, bij de toenmalige stand van het onderzoek en met de schamele logistieke middelen die ons ter beschikking stonden, onvermijdbaar waren gebleken. Het was onze droom het tijdschrift onder te brengen bij de uitgever van de encyclopedie, Lannoo in Tielt, en het te concipiëren als een lopend supplement op de twee dikke delen van het naslagwerk. Lannoo zag daar evenwel geen brood in. En hoewel ik dit nog steeds een beetje als een gemiste kans beschouw, onder meer vanwege van de potentiële afzetmarkt bij de kopers van de encyclopedie, verheug ik mij een kwarteeuw later toch over het onderkomen dat het tijdschrift vervolgens wel vond, namelijk het gastvrij huis van het ADVN. In de redactionele aanpak kon het contrast met de periode De Smet overigens niet groter zijn dan het was.

De Smets manier van werken in de redactievergaderingen van Wetenschappelijke tijdingen was volstrekt chaotisch, maar het resultaat van zijn bemoeienissen was telkens opnieuw een harmonisch, instructief en leesbaar nummer van een tijdschrift dat zich gaandeweg een publiek veroverde van geïnteresseerden in de grote en kleine geschiedenis van de Vlaamse beweging.

De vruchtbare wanorde van Gilbert De Smet is niet Verdoodts zaak. Zijn temperament is van het meticuleuse type en ik kan niet ontkennen dat die voor het tijdschrift op langere termijn wellicht de meeste garanties tot overleven biedt.

Ere zij hem dus alweer omdat hij, voortreffelijk gesteund door een kleine equipe van medewerkers, en soms geholpen, vaak in de weg gelopen, door een bonte schare van redacteurs, er aflevering na aflevering in slaagt een lezenswaardig geheel van opstellen over de geschiedenis van de Vlaamse beweging samen te stellen en daarbij ook nog oog te hebben voor de grafische vormgeving ervan.

Wetenschappelijke tijdingen is daarmee niet het huisorgaan van het ADVN geworden, want het beperkt zich geenszins tot de Vlaams-nationale component van de beweging. Maar het is in de brede waaier van activiteiten die in het ADVN plaatsvinden een vaste waarde en het draagt zoals alles wat van het centrum uitgaat dezelfde stempel van degelijkheid, serieus, nauwkeurigheid en zin voor objectiviteit.

Dames en heren,

het ADVN is, met zijn drie eveneens zuilgebonden zusterinstellingen, uit het documentatie-beleid in de Vlaamse gemeenschap niet meer weg te denken. Het bekleedt er misschien de moeilijkste plaats omdat de zuil waarbij het aanleunt politiek gezien brokkeliger is dan de drie andere en als ruggensteun dus minder houvast biedt.

Dat heeft het ADVN echter al vroeg geleerd op eigen benen te staan en zijn kracht in zichzelf te zoeken zonder evenwel de banden met de buitenwereld te versmaden. Integendeel. De talrijke samenwerkingsovereenkomsten, die het ADVN met de meest diverse verenigingen en organisaties afsloot voor de gezamenlijke exploitatie van archiefcollecties, bewijzen dat het ADVN de centrale rol, die het in zijn invloedssfeer geacht wordt te vervullen, zeer ernstig neemt. Ik hoop dan ook dat het ADVN in lengte van jaren datzelfde vertrouwen van een brede buitenwereld en van alle subsidiërende instanties moge blijven genieten en aldus een belangrijk stuk van het geheugen van Vlaanderen moge blijven vormen opdat niet verloren zou gaan wat voor altijd in ons collectieve bewustzijn dient en verdient bewaard te blijven.

Ik dank u.

■ LUDO SIMONS

HET WATER WORT STEEDS MINDER DIEP

Geachte genodigden,

De geschiedenis van de Vlaamse beweging – of het nu om het verre of om het recente verleden gaat – vormt een verhaal vol passie en emotie, heroïek, idealisme, vreugde, vriendschap, maar ook vol ontgoochelingen, nederlagen,

vijandelikheden, pijnlijke vergissingen. Stelt u zich voor dat we deze geschiedenis zouden laten voor wat hij is. Dat we er geen aandacht meer aan zouden besteden. Dat er niets of niemand zou zijn die deze geschiedenis documenteert, met neutrale blik onderzoekt, verbanden detecteert, in zijn context plaatst, die een poging tot verklaring doet. De clichés en pijnlijke verdraaiingen, die er over het onderwerp van de Vlaamse beweging altijd in België zijn geweest, zouden vrij spel krijgen.

Wat goed dat twintig jaar geleden het ADVN werd opgericht, het Archief en Documentatiecentrum voor het Vlaams-nationalisme, dat onder leiding van Frans-Jos Verdoodt deze taak van documenteren, wetenschappelijk onderzoeken en duiden, ter harte heeft genomen. Bij wijze van voorbeeld denk ik nu even aan een zeer mooi recent project, rond 'Monumenten en Vlaamse Beweging'. In de tentoonstelling in de mooie kapel van Campo Santo in Sint-Amandsberg Gent vorig jaar en in de bijhorende publicatie, werden diverse aspecten van dit thema behandeld: de verering van de Vlaamse voormannen, de recuperatie door de Vlaamse beweging van kunstenaars uit het Ancien Régime, de gedenktekens waarbij werd stilgestaan bij de verwerking van collaboratie en repressie... Wie een dergelijke publicatie leest of expo bezoekt, zal zich nooit meer bezondigen aan het spuien van onjuiste clichés – deze te vermijden, daar moet het ons toch om te doen zijn.

Beste dames en heren, ik ga in het tijdsbestek van deze speech niet stilstaan bij de vele verwezenlijkingen van het ADVN in de afgelopen twintig jaar. Dat deden Frans-Jos Verdoodt en Ludo Simons reeds. Wel wil ik graag even de plaats schetsen die het ADVN en de andere archief- en documentatiecentra op basis van maatschappelijk-filosofische stromingen, met name AMSAB-Instituut voor Sociale Geschiedenis, KADOC-K.U.Leuven en Liberaal Archief, kunnen spelen in het Vlaamse erfgoedbeleid. Ik hoef u allicht niet te zeggen dat er soms met een meer dan wantrouwige blik naar de vier centra wordt gekeken. "De verzuiling ten top", luidt het soms. "Wat in de vier centra zit, hoort thuis in de archieven van het Rijk", heb ik al wel eens opge-

vangen. Zo kortweg gesteld, lijkt die laatste stelling nog te kloppen ook. Er zijn echter vele 'maars'.

Om te beginnen is het de opdracht van het Rijksarchief om officiële stukken te verzamelen. De archieven van individuen, met onder meer daarin hun persoonlijke correspondentie, vaak zo belangrijk om de geschiedenis te kunnen reconstrueren, zitten in Rijksarchieven misschien toch niet meteen op de meest ideale plaats. Rijksarchieven kunnen nooit zo grondig in de diepste wateren van maatschappelijke stromingen doordringen om voldoende te weten waar zich de echt interessante stukken kunnen bevinden. Ze kunnen wellicht nooit zo'n vertrouwensband opbouwen met mogelijke archiefschenkers dan kleinere, gespecialiseerde instellingen wél kunnen. Let wel, u hoort mij hier geen pleidooi houden tégen Rijksarchieven, zij moeten dringend worden geherwaardeerd zodat zij hun taak kunnen verrichten zoals het hoort.

Er zouden problemen rijzen indien de archief- en documentatiecentra op basis van maatschappelijk-filosofische stromingen zich helemaal op zichzelf zouden terugplooiën, met alleen maar oog voor wat er in hun eigen 'winkeltje', hun eigen 'zuiltje' gebeurt. Maar ik zie integendeel vier centra die alle hun verzamel- en onderzoeksterrein verbreden en die zorgen dat er een goede complementariteit bestaat, zodat zij samen een perfect beeld kunnen schetsen van de maatschappelijke stromingen bij ons in Vlaanderen maar ook verder weg, in Europa en zelfs daarbuiten. Zo valt het zonder meer toe te juichen dat het ADVN zijn verzamel- en studieterrain ook heeft uitgebreid naar de historiografie van de nationale bewegingen in Europa en het Midden-Oosten, en recent ook naar de geschiedenis van de Vlaamse emigratie.

Ik zie vier centra die als voortrekkers voorbeeldig samenwerken rond min of meer tijdelijke projecten zoals de 'Atlas van het sociaal-culturele leven in Vlaams-Brabant', maar ook in omvangrijker projecten van langere duur zoals ODIS, het Onderzoekssteunpunt en Databank Intermediaire Structuren Vlaanderen, of, en dat in onze opdracht, rond de Archiefbank Vlaanderen. Ik haal er even de definitie voor deze Archiefbank bij uit het Archiefdecreet van 2002: "een geautomatiseerd register van het Vlaams privaat archivalisch erfgoed, teneinde dit te vrijwaren en de publieksgerichte en wetenschappelijke valorisatie ervan te optimaliseren". Deze Archiefbank is van ontzettend grote betekenis voor de hele Vlaamse archiefwereld, en ik heb er het volste vertrouwen in dat de vier archief- en documentatiecentra de gigantische taak om de Archiefbank tot stand te brengen, tot een goed einde zullen brengen.

Ten slotte zie ik ook een toenemende openheid tussen 'oudere' spelers in het archiefveld, zoals de 'kleurarchieven', en 'jongere' spelers. Ik heb de indruk dat een zekere sfeer van concurrentie die in de archiefwereld altijd wel om de hoek dreigt te komen kijken, plaatsmaakt voor samenwerking. Ook tussen archieven en andere erfgoedinstellingen, wordt het water steeds minder diep. Persoonlijk kan ik me best inbeelden dat archiefverantwoordelijken

soms wel eens met jaloerse blik kijken naar de visuele mogelijkheden tot ontsluiting waarover de musea beschikken. Voor de, laat het me maar eens zo uitdrukken, 'talige' ontsluiting van een bepaald onderwerp, zal de rijkdom van het geschreven woord uit de archieven echter levensnoodzakelijk zijn en blijven. Ook ander documentair materiaal, zoals geluids- en filmbanden, zijn steeds prominenter in archief- en documentatiecentra vertegenwoordigd.

Rest mij uiteindelijk nog slechts om het ADVN nog eens van ganser harte een gelukkige verjaardag toe te wensen en de wens uit te spreken dat er nog vele boeiende jaren voor het centrum mogen volgen.

■ PAUL VAN GREMBERGEN, MINISTER VAN CULTUUR

DE GESCHIEDSCHRIJVING VAN DE VLAAMSE BEWEGING EN VAN ANDERE NATIONALE BEWEGINGEN IN EUROPA

COLLOQUIUM

Het ADVN heeft naast een archivalische en documentaire opdracht, ook een onderzoeksfunctie. De instelling verwezenlijkt die taak onder meer door het uitgeven van publicaties, de organisatie van colloquia, de inrichting van tentoonstellingen, het gastheerschap van het tijdschrift *Wetenschappelijke tijdingen* enz.

In 2004 wordt die taak reeds twintig jaar uitgevoerd. Om die verjaardag te markeren, organiseert het ADVN, in samenwerking met de Universiteit Antwerpen, de Universiteit Gent, de K.U.Leuven en de Vrije Universiteit Brussel, op 15 oktober 2004 in Congrescentrum 't Elzenveld in Antwerpen, een internationaal colloquium rond de geschiedschrijving van nationale bewegingen.

Het colloquium wil een reflectie bieden op de historiografische productie betreffende de nationale bewegingen. Dat zijn politiek-sociale bewegingen met de natie als kern-idee en het nationalisme als motor. Zij zijn tegelijk staatsvormend en staatsontbindend en hebben mede daardoor de laatste twee eeuwen een belangrijke rol gespeeld in de samenleving en in de internationale politiek.

De nationale bewegingen worden gevormd door personen, genootschappen, verenigingen, organisaties, acties, gebeurtenissen, symbolen, ideologieën... Hun geschiedenis en die van de beweging als geheel, vormen het onderwerp van zeer talrijke geschiedkundige publicaties.

Aan de hand van enkele representatieve casussen worden onderlinge parallellen en verschillen gedetecteerd in de geschiedschrijving van nationale bewegingen.

De onderzoeksvragen die daarbij aan bod komen, betreffen ondermeer:

- de eventuele divergentie met de algemene geschiedschrijving en die van andere sociale bewegingen;
- het interdisciplinair karakter van het onderzoek; de aandacht in de geschiedschrijving voor theorievorming en comparatieve studies;
- de aandacht voor bepaalde thema's of periodes;
- de specifieke 'infrastructuur' waarover de geschiedschrijving van de nationale beweging beschikt (instellingen, organen, leerstoelen enz.);
- de invloed van de verhouding tussen massa-aanhang en elite in de beweging, van het overwicht van civiel of etnisch nationalisme, van het succes of de frustratie van de beweging, naast andere factoren;
- de eventuele weerslag van de evolutie van het natiebegrif en de nationale identiteit op de paradigma's in de geschiedschrijving van de beweging;

- de invloed van het geopolitieke kader;
- de specificiteit van het spanningsveld tussen de participierend-partizane geschiedschrijving en de wetenschappelijk-professionele historiografie;
- de receptie en de maatschappelijke rol van de geschiedschrijving van de nationale beweging; de rol van het geschiedenisonderwijs: het omgaan met het verleden van de beweging.

De historiografie van de Vlaamse beweging vormt daarbij het uitgangspunt. Die wordt vergeleken met de geschiedschrijving van een reeks andere nationale bewegingen.

Het colloquium omvat drie delen.

Het eerste luik schetst de geschiedschrijving m.b.t. de Vlaamse beweging (Marnix Beyen). Daarnaast komen de casussen aan bod die er binnen de Belgische context mee verbonden zijn: Wallonië (Chantal Kesteloot) en Brussel (Harry Van Velthoven). In het laatste referaat van dit onderdeel van het colloquium, wordt voor die casussen de rol van de historici belicht in het discours rond etnisch en civiel nationalisme (Maarten Van Ginderachter).

In het tweede deel wordt de geschiedschrijving van drie buitenlandse nationale bewegingen onder de loupe genomen: de Catalaanse (Enric Ucelay-Da Cal), de Oost-Europese (Idesbald Goddeeris) en de Bretoense (Yann Fournis & Tudi Kernalegenn).

In het slotgedeelte wordt aan de hand van de behandelde gevalstudies een antwoord geformuleerd op de centrale onderzoeksvragen van het colloquium (Louis Vos). Die betreffen in essentie de overeenkomsten en de uniciteit van de (evolutie van de) geschiedschrijving van nationale bewegingen.

De moderatoren van het colloquium zijn Bruno De Wever (voormiddag) en Herman Van Goethem (namiddag).

De acta van het colloquium worden gepubliceerd in een extra-nummer van *Wetenschappelijke tijdingen*.

PROGRAMMA

- VOORMIDDAGGEDEELTE
- 9u30 Ontvangst / Koffie
- 10u00 Frans-Jos Verdoodt (ADVN)
Verwelkoming en Inleiding
- [moderator voormiddagdeelte]
Bruno De Wever (Universiteit Gent)
- 10u15 Marnix Beyen (Universiteit Antwerpen)
De historiografie van de Vlaamse beweging
- 10u40 Chantal Kesteloot (SOMA)
L'historiographie du mouvement wallon
- 11u05 Koffiepauze
- 11u25 Harry Van Velthoven (Hogeschool Gent & Vrije Universiteit Brussel-Centrum voor de Interdisciplinaire Studie van Brussel)
Casus Brussel. Een overzicht van 25 jaar weten-

schappelijk onderzoek door het vub-Centrum voor Interdisciplinaire Studie van Brussel, 1978-2003

11u50 Maarten Van Ginderachter (Universiteit Gent)
Communautaire breuklijnen in de historiografie van de Vlaamse beweging

12u15 *Discussie*

12u45 Lunch

NAMIDDAGGEDEELTE

[moderator namiddagdeelte]

Herman Van Goethem (Universiteit Antwerpen)

14u00 Enric Ucelay-Da Cal (Universitat Autònoma de Barcelona)

The historiography of 'Catalanism': ambiguities and consistencies in the imaging of Catalan nationalism in the nineteenth and twentieth centuries

14u25 Idesbald Goddeeris (K.U.Leuven)

Het geopolitieke paradigma. Nationalisme-onderzoek in Oost-Europa (Polen, Sovjet-Unie, Litouwen, Wit-Rusland en Oekraïne).

14u50 Koffiepauze

15u15 Yann Fournis & Tudy Kernalegenn (CRAPE, Centre de Recherches sur l'Action Politique en Europe / IEP, Institut d'Etudes Politiques de Rennes)

Éléments d'historiographie d'une nation inachevée

15u40 *Discussie*

16u30 Louis Vos (K.U.Leuven)

Besluiten

17u30 Einde

19u00 Diner

ONDERWERP

De historiografie van de Vlaamse beweging in vergelijking met andere nationale bewegingen

ORGANISATIE

ADVN, i.s.m. K.U.Leuven, Universiteit Antwerpen, Universiteit Gent, Vrije Universiteit Brussel

PLAATS

Antwerpen – Congrescentrum 't Elzenveld, Lange Gasthuisstraat 45

DATUM

Vrijdag 15 oktober 2004, van 9u30 tot 17u30

TALEN

Nederlands, Engels, Frans

Er is simultaanvertaling van het Nederlands naar het Engels

ACTA

In het Nederlands: als themanummer van *Wetenschappelijke tijdingen*

PRIJZEN

- Deelname (met congresmap): €16 (studenten: €5)
- Deelname (met congresmap) + acta: €35 (studenten: €24)
- Acta (zonder deelname aan het colloquium): €20 (bestelling vóór 15/10/2004); €25 (na 15/10/2004)

- Lunch in het Theater Hotel, Arenbergstraat 30: €13,50
- Diner in De Manie, Conscienceplein, in het hartje van de stad: €55

COÖRDINATIE

Luc Boeva

p/a ADVN, Lange Leemstraat 26, B-2018 Antwerpen

[T]03-225 18 37 [F]03-226 64 05 [E]luc.boeva@advn.be

INSCHRIJVINGEN

- langs bovenstaand adres
- langs de keerzijde van de adreswikkelt van deze *ADVN-Mededelingen*
- langs de webstek van het ADVN (www.advn.be)
- door overschrijving van het totale bedrag op het rekeningnummer 419-8059591-83 van ADVN met vermelding deelname/acta/lunch/diner

AANWINSTENLIJST

MAART - JUNI 2004

AR ..... Archief
AV ..... Audiovisueel archief
BO ..... Bibliotheekwerken
DA ..... Documentatie
PE ..... Periodieken
NE ..... Necrologia
AP ..... Ambtelijke publicaties

[deze aanduidingen zijn indicatief; zij kunnen worden aangepast naargelang van de verwerking van de overdracht]

2004/062	Jan Dhondtstichting, Gent	BO
2004/063	Bart Laeremans, Grimbergen	DA
2004/064	Richard Celis, Antwerpen	AR / BO
2004/065	Lieven Coppens, Erpe-Mere	AR / AV / BO / DA / NE
2004/066	Vlaanderen Vlagt (VL ²), Beerse	AR
2004/067	Godelieve D'Halleweyn-Van den Heuvel, Antwerpen	AR
2004/068	Herman Maes, Deinze	BO
2004/069	Werner Coudyzer, Langemark	BO
2004/070	Jan Monstrey, Deurne	DA / PE
2004/071	Familie Paula Puttemans, Beigem	NE
2004/072	Georgette Mareen, Stekene	NE
2004/073	Liliane Boussemaere, Brugge	DA / NE
2004/074	Gaby Ampe, Weerde-Zemst	NE
2004/075	Paul Van Grembergen, Ertvelde	AR / PE
2004/076	AMVC-Letterenhuis, Antwerpen	BO
2004/077	Jozef Maton, Deurle	BO
2004/078	Frank Seberechts, Putte	AV / PE
2004/079	Wilfried Maes, De Klinge	BO
2004/080	Luc Boeva, Leuven	AR / BO / DA / PE
2004/081	Vlaamse Volksbeweging (VVB), Veurne-Westkust, Veurne	PE
2004/082	Maurits Coppieters, Sint-Martens-Latem	AV
2004/083	Joris Van Assche, Hoeilaart	NE
2004/084	Denise Van de Velde, Gent	NE
2004/085	Bedevaart naar de Graven van de Ilzer, Diksmuide	AR / AV
2004/086	Godelieve Devos, Vichte	NE
2004/087	Albertina Saenen, Edegem	AV / BO / DA / NE
2004/088	Luc Van den Weygaert, Hove	AR / AV / BO / DA / PE
2004/089	Karel Op De Beeck, Liedekerke	AV / BO
2004/090	Lionel Vandenbergh, Halle (Kempen)	AR / BO / DA / PE
2004/091	Jozef Uyttersprot, Denderbelle	BO / DA / PE
2004/092	Paula Gulickx, Borgerhout	NE
2004/093	Familie René Rotsaert, Koekelare	NE
2004/094	FotoMuseum, Antwerpen	AR / BO / DA / PE
2004/095	Lutgart De Beul, Dendermonde	AR / AV / BO / PE
2004/096	Frank Seberechts, Putte	AP
2004/097	Lieven Dehandschutter, St.-Niklaas	PE
2004/098	Griet Cambré, Herentals	NE
2004/099	Franz Denys, Brussel	DA
2004/100	Naamloos, Antwerpen	AR

2004/101	Herman Pas, Antwerpen	AV
2004/102	Carine Baestaens, Putte	AR
2004/103	Rob De Beule, Antwerpen	AR
2004/104	Walter Deconinck, Kortrijk	AR / AV / BO / DA / PE
2004/105	Snuffelhoek (De), Zonnebeke	DA
2004/106	Jos Arren, Mortselt	BO / PE
2004/107	Ivan en Ingrid Gheysens-Janssens, Gentbrugge	AR / AV / BO / DA / PE
2004/108	Frieda Vandemariere, Gent	AR / AV
2004/109	Hugo Andries, Turnhout	DA
2004/110	Stedelijk Archief, Lokeren	BO
2004/111	Willem Van Wittenbergh, Gentbrugge	AV / BO / DA / PE
2004/112	Jan Verroken, Oudenaarde	AR / BO
2004/113	Karel Canfijn, Bazel	AV
2004/114	Elza Verelst, Antwerpen	AV
2004/115	Frans Vanthuyne, Merelbeke	DA / PE
2004/116	Klara Hertogs, Turnhout	AR / BO / DA / PE
2004/117	Erik De Quick, Turnhout	AR / AV / BO / DA / PE
2004/118	Familie Clara Van Loocke, Gits	NE
2004/119	Robert Vanneste, Tielt	NE
2004/120	André De Beul, Wilrijk	PE
2004/121	Stichting Zannekin, Ieper	BO / DA
2004/122	Studiecentrum Joris van Severen, Ieper	BO
2004/123	Edmond Breugelmans, Berchem	AV / DA / PE
2004/124	Hugo Roelant, Berchem	BO
2004/125	Begga Andries, Berchem	AV / DA
2004/126	Lucie Levecq, Deurne	AR
2004/127	Lode Huysmans, Bonheiden	AV
2004/128	Marleen Deridder, Reet	AR / AV
2004/129	Naamloos, Antwerpen	BO
2004/130	Bedevaart naar de Graven van de Ilzer, Diksmuide	BO
2004/131	Familie Alfons De Belder-Reynders, Antwerpen	NE
2004/132	Erik Peeters, Berchem	AV / BO / DA / PE
2004/133	Franz Denys, Brussel	DA
2004/134	Wim Van der Elst, Brussel	AV / BO / PE
2004/135	Leona Cools, Geel	DA
2004/136	Koen Pauli, Antwerpen	AR
2004/137	Edwin Truyens, Kontich	AR / AV / BO / DA / PE
2004/138	Roger Bourgeois, Oosterzele	AR
2004/139	Frans-Jos Verdoodt, Erembodegem	AR
2004/140	Karel Denys, Arlington (US)	BO
2004/141	Herman Lauwers, Brasschaat	AR
2004/142	Wim Verreycken, Borgerhout	AR
2004/143	Bedevaart naar de Graven van de Ilzer, Diksmuide	AV
2004/144	Leo Valkiers, Antwerpen	BO
2004/145	Dirk De Cock, Lebbeke	AR / BO / DA / PE
2004/146	Edmond Breugelmans, Berchem	BO / DA / PE
2004/147	Bob Vanhaverbeke, Brugge	AV / BO / DA / PE
2004/148	Etienne Elskens, Michigan (US)	AV
2004/149	Arnold Van Puymbroeck, Illinois (US)	AR / AV
2004/150	Maurice Van Coillie, Michigan (US)	AV
2004/151	Dolores Bultinck, Illinois (US)	AR / AV
2004/152	André Verstraete, Indiana (US)	AR / AV
2004/153	Remi De Neve, Wisconsin (US)	AR
2004/154	Art Holevoet, Illinois (US)	AR
2004/155	Carol Mc Dowell, Illinois (US)	AR
2004/156	Rev. Francis C. Engels, Illinois (US)	AR
2004/157	Dan Verkinderen, Minnesota (US)	AR / AV / BO
2004/158	William J. Freddy, Illinois (US)	AR
2004/159	Joseph A. Amato, Minnesota (US)	AR / BO
2004/160	Genealogical Society of Flemish Americans, Michigan (US)	AR / BO
2004/161	Laurence Frank Mahieu, Michigan (US)	AR / AV
2004/162	Kadoc-K.U.Leuven, Leuven	BO
2004/163	Rob De Beule, Antwerpen	AR
2004/164	Ron en Fern De Vos, Michigan (US)	AR
2004/165	Henri Thijssen, Maaseik	AV
2004/166	Mia Mertens, Asse	AR / AV / BO / PE
2004/167	Romain Vanlandschoot, Tielt	BO
2004/168	Pieter Jan Verstraete, Kortrijk	BO
2004/169	Naamloos, Antwerpen	AR / AV / BO

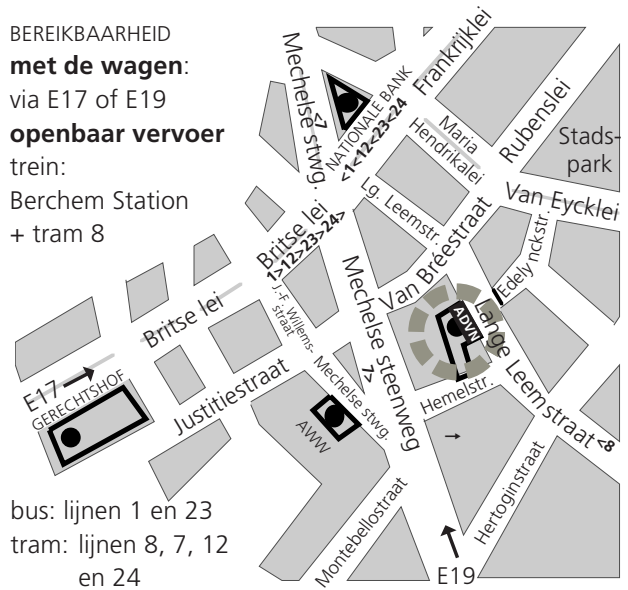
Dit is het elfde nummer van de **ADV-N-Medelingen**. Deze publicatie wil u op de hoogte brengen en houden van de werking van het ADVN in al haar aspecten: het algemeen beheer, de aanwinsten in de collecties, de dienstverlening, de projecten en publicaties, de huisvesting enz. De **ADV-N-Medelingen** zijn gratis en worden u op verzoek toegestuurd.

Archief en Documentatiecentrum voor het Vlaams-nationalisme (ADV-N) vzw

Lange Leemstraat 26 – B-2018 Antwerpen 1
 [T] +32 [0]3-225 18 37 [F] +32 [0]3-226 64 05
 [E] info@advn.be [W] www.advn.be
 postrekening: 000-1587760-64
 bankrekening: 419-8059591-83
 bouw- en renovatiefonds: 419-8059599-91

BEREIKBAARHEID
met de wagen:
 via E17 of E19
openbaar vervoer
 trein:
 Berchem Station
 + tram 8

bus: lijnen 1 en 23
 tram: lijnen 8, 7, 12
 en 24

 Sinds augustus 2002 worden de Antwerpse leien heraanlegd. U dient dan ook rekening te houden met de aanwijzingen ter plaatse.

Het ADVN sluit in 2004 nog op hiernavolgende dagen:
 op 15 oktober, op 1, 11 en 12 november en van 25 tot 31 december

OPENINGSUREN LEESZAAL
 maandag tot donderdag: van 9u tot 16u
 zaterdag: na afspraak is er mogelijkheid tot consultering;
 in 2004 kan dit nog op:
 28 augustus, 25 september, 23 oktober, 27 november
 en 18 december

WERKTEN MEE AAN DIT NUMMER: Luc Boeva, Koen De Scheemaeker, Frans-Jos Verdoodt, Rita Verelst
 COÖRDINATIE: Marleen Abelshausen
 ADMINISTRATIE: Marleen Deridder
 VORMGEVING: LetterWerk, Antwerpen [T] 03-827 43 50

Giften aan het ADVN worden graag aanvaard op een van de hiervoor genoemde rekeningnummers. Voor giften vanaf 30 euro ontvangt u een fiscaal attest.